

Da de mest affides liggende Egne af Sylland saavel i Midten som mod Nordvest sør have været altsfor lidet kjendte i arkaologisk Henseende, har Direktionen ligeledes ladet sig det være magtpaaliggende at udbvide de engang der paabegyndte Undersøgelser. Den ivrige og kyndige Forster, Værer Strandgaard i Selde, har udtraakt sine Reiser iaar over Bandfuld Herred. Mærkeligt nok viste sig en større Del deraf aldeles blottet for Oldtidsminder, skjøndt dette Strøg ligger høit og Gravhøiene gjerne følge de høieste Punkter. Smidleriid noteredes 167 Rundhøie og 1 Langhøi, af hvilke de 93 ligge i en Række eller et Bælte, som fra Ost til Vest strækker sig igjennem Herredet, og som er en Fortsættelse af en i Vestjylland bekjendt større Række Høie. Lo sjældent smukke Grupper af henholdsvis 32 og 22 Gravhøie samle sig ved Hygum og ved Dybe. Det lykkes ved denne Leilighed at frede de sidste Levninger af en ældgammel Vold, som har spillet en Rolle i Folkesagnene, det bekjendte „Kammedige“. Paa Korhøvelingen i Dybe Kirke fandtes en Indskrift om, at Hr. May Krabbe, Sognepræst, har ladet den male i 1517. I Kamme Kirke henlaa endnu fra den katolske Tid to saakaldte Monstranser, som alt vare meget bestadigede. Da de vare udsatte for fuldstændig Odelæggelse, bleve de med rette Vedkommendes Samtykke ved Kjøb erhvervede for Museet for de nordiske Oldsager.

I August Maaned bereiste fremdeles Museumsassistent Sophus Müller og Arkitekt Loumann en Del af Lysgaard Herred. Syv Sogne og fire Kirker undersøgtes. 391 arkaologiske Punkter bleve affatte paa Kort og beskrevne. For den langt overveieende Del udgjordes de af Gravhøie fra de senere Tidsrum af den hedenske Oldtid. Der hjembragtes 16 Tavler med henved 50 Afbildninger, mest af Mindesmærker fra Middelalderen. Herredet er navnlig rigt paa Minder fra den ældre Middelalder. Særlig Interesse frembyder saaledes en Gravsten paa Binderslev Kirkegaard med Billedet af en Smed med sin Ambolt, efter Sagnet Binderslev Kirkes Bygmester. Fra den nedbrudte Ungstrup Kirke erhvervedes for Museet en mærkelig Gravsten fra det 12te Aarhundrede med figurlige Fremstillinger og Ornamentter. For Museet erholdtes ogsaa som Gave af Hr. Bogholder Thomsen i Viborg et Par i Herredet fundne Ører, som utvivlsomt hidrøre fra Slaget paa Grathe Hede. Af det saakaldte „Kofsnapdige“, som Sagnet henfører til dette Slag, erhvervedes ved Fredning en Stræning paa 200 Fod. Endvidere indkjøbtes til Fredning 6 velbevarede større Høie fra Broncealderen ved Borgaard i Binderslev Sogn.

Arkitekt Løffler, hvis sædvanlige Netfælle, Museumsassistent, Dr. G. Peterfen, ved et Sygdomstilfælde iaar blev hindret i at ledsage ham, har undersøgt alle Kirkerne i Skodborg Herred og afbildet en hel Del høist mærkelige og karakteristiske Bygningslevninger og andre monumentale Gjenstande. I Helsum Kirke fandtes en ualmindelig gammel Klokke, omtrent fra Aar 1250 med Indskrift: Ave Maria. I andre Kirker forekom interessante Billedstene og Gravstene, og blandt de sidste flere fortrinlige Sigstene fra Renaisanceens Tid over gamle Adelsflægter. I det nordøstre Hjørne af Hovedgaarden Bøllmaris Jorder, i Hlynder Sogn, stod endnu et over 2 Alen høit Granitkors, som utvivlsomt hidrører fra den katolske Tid. For omtrent 50 Aar siden stod i Giendommens nordvestre Hjørne et lignende Kors, som endnu levende Folk mindes at have set. Gaardens Sønder dannede forhen en Firkant, og der kan neppe være Tvivl om, at Korsene have været reiste som viende Skjelstene.

Af Hjerm Herreds 16 Kirker har Arkitekt Løffler endvidere beskrevet de 9. Ogsaa her fandtes et Par gamle Kirkelotter, omtrent fra Aar 1350, saavel som flere mærkelige Billedstene og Døbefonter.

Foruden forskjellige Undersøgelser i Rom, Linaa, Gjellerup og Staby Kirker har Arkitekt Løffler endelig fortsat Undersøgelser i Bjerge Herred, i sammes nordlige Del, hvor Oldtidsminderne paa de fleste Steder allerede næsten fuldstændig ere tilintetgjorte. I Skjold Sogn ses dog endnu Rester af en Gangbygning fra Stenalderen, og i Skovene ved Boller (Naarup Sogn) otte tilbels stenkrandsede, meget flade Høie, hvoraf den største har et Gjennemsnit af ca. 32 Fod. Rigere er Herredet paa mærkelige Kirker, Døbefonter og Gravstene. I Uth og Naarup Kirker ere anseelige Gramminder bevarede over bekjendte Ailinge af Slægterne Rosenkrands og Gyldenstjerne.

I Sjælland har Direktionen ved Fuldmægtig Bronøe i Sorø foranlediget, at en Del ufuldstændigt fredeede Mindesmærker ere bleve fikrede for Odelæggelse ved lovformelige Deklarationer.

Foruden en Række, af Kunstakademiets Clever paa Reiser i Lolland og Sylland udførte Tegninger har Direktionen endelig fra forskjellige Kunstnere erhvervet interessante arkaologiske Afbildninger fra Nygaard i Sjælland, fra Dronninglund og Voergaard og fra Nebel Kirke i Sylland.

De i Aarets Løb indtil nu færdige Fredninger, som forhaabentlig inden Finantsaarets Udgang ville blive forøgede, ere: